

ענ"פ 61616/11/21 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

ענ"פ 61616-11-21 מדינת ישראל נ' פלוני

בפני כבוד השופטים חגית מאק-קלמנוביץ, מרים ליפשיץ-פריבס, מרדכי כדורי
המעוררת: מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד יעל איגרא

נגד

המשיב:

פלוני

ע"י ב"כ עו"ד מיטל סחראי

פסק דין

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לנוער בבית שמש (כב' השופטת יפעת גפן) מיום 12.10.21 בת"פ 27814-06-18 (אליו צורפו ת"פ 30537-04-19, ת"פ 11055-08-20 ות"פ 56010-06-20). בגזר הדין הנדון נקבעה אשמתו של המשיב בעבירות של היזק לרכוש במזיד, גניבה, תקיפת שוטר, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, החזקת סמים לצריכה עצמית, פריצה לרכב וחבלה במזיד לרכב. המשיב לא הורשע בגין עבירות אלו והוא נידון לצו מבחן למשך 4 חודשים, פיצוי לנפגעי העבירה והתחייבות כספית.

2. בגזר דינו סקר בית משפט קמא את תסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו של המשיב ואת טענות הצדדים. הוא עמד על הפסיקה והחוק בעניינם של קטינים ועל האפשרות לנקוט בדרכי טיפול ולא להרשיע קטין שביצע עבירה פלילית. בית המשפט ציין כי המשיב, צעיר כבן 19, עומד לראשונה בחייו בפני הליך פלילי, וכי נוצר רושם שהמשיב אינו מוצא את הכוחות והרצון לסייע לעצמו, להתוות דרך ולהתחיל לבסס את חייו ועתידו. בית המשפט ציין לזכותו של המשיב כי במהלך הדרך נרתם לחלק מהאפשרויות הטיפוליות, ואף הביע שאיפות חיוביות ורצון להשתלב בהליכי שיקום, אף כי בסופו של דבר לא הצליח לסיים בהצלחה את ההליכים.

3. בית משפט קמא הוסיף כי בחודש יוני 2021 חלה תפנית בחייו של המשיב, כאשר החל לראשונה בחייו לעבוד בעבודה מסודרת, במשרה מלאה, קבועה ויומיומיות ולשביעות רצון מעסיקו. לפיכך קבע כי בנסיבות החדשות נדרשת בחינה מחודשת וזהירה של השיקולים השונים ומתן משקל ראוי לשינוי שערך בחייו ולסיכויי השיקום. בית המשפט סבר כי כיום כאשר המשיב מנהל אורח חיים תקין, הרשעה עלולה להוות מכשול בדרכו השיקומית, ולפגוע לא רק במשיב עצמו אלא גם באינטרס הציבורי, ולפיכך יש לתת לו את ההזדמנות להמשיך את חייו ללא כתם ההרשעה. זאת, בצד התחייבות בסכום משמעותי להימנע מלעבור עבירות בעתיד, רכיב עונשי כספי המשקף את חומרת מעשיו ואת הצורך ב"פיצוי" ובתיקון הנזק וכן צו מבחן והמשך מעקב אחר תפקודו של המשיב במסגרת התעסוקתית והימנעות מהסתבכות פלילית נוספת.

טענות הצדדים

4. **המעוררת טענה** כי בית משפט קמא שגה בכך שלא ייחס את החומרה הראויה והמתבקשת לעבירות אותן ביצע המשיב ולחומרתם המצטברת של המעשים, ובחר שלא להרשיעו ולהטיל עליו עונש ההולם את נסיבות המקרה.

עמוד 1

לטענתה לאור האינטרס הציבורי במיגור תופעות של פגיעה ברכוש במרחב הציבורי והאינטרס של הגנה על גורמי אכיפת החוק, ראוי היה להרשיע בדין את המשיב. לטענת המערערת הימנעות מהרשעה משדרת מסר סלחני, ובכך פוגעת ביכולת ההרתעה ובמאמצים לשרש תופעות אסורות אלו. עוד טענה המערערת כי בית המשפט לא ייחס משקל מספיק לעובדה שהמשיב המשיך לבצע עבירות תוך כדי ניהול ההליכים, ובכך הראה כי אינו נרתע מההליכים הפליליים בעניינו. המערערת הפנתה לפסיקה ענפה, וטענה כי גם כאשר מדובר בקטין, הימנעות מהרשעה אינה האפשרות היחידה, ויש לנקוט בה רק כשמדובר בפגיעה חמורה בשיקום, וכאשר שיקולי ענישה אחרים אינם נפגעים באופן מהותי.

עוד טענה המערערת כי בית משפט טעה כאשר סטה מהמלצת שירות המבחן, אשר המליץ על הרשעת המשיב. המערערת הפנתה לתסקירים הרבים שתיארו חוסר שיתוף פעולה של המשיב עם קציני המבחן ועם תכניות טיפול שהוצעו לו. לטענת המערערת אין במסגרת תעסוקתית לבדה כדי להצביע על תפנית או לחפות על העדר טיפול בצרכיו הטיפוליים של המשיב. המערערת הדגישה כי קטינות אינה מהווה "חסינות" מפני הרשעה, וכי הפגיעה במשיב כתוצאה מהרשעתו תהא מידתית אל מול הוקעת מעשיו ומתן ביטוי לפגיעה במתלוננים ובערכים המוגנים. המערערת הוסיפה כי בהתאם לסעיף 14 לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים התשמ"א-1981, הרשעתו של המשיב כקטין תתיישן תוך 5 שנים לאחר ריצוי עונש המאסר, ואם יוטל עונש שאינו מאסר תוך 3 שנים, וגם לפני המחיקה הזכות לעיין במרשם נתונה לרשימה סגורה ומצומצמת של גופים, וגם מטעם זה הפגיעה במשיב מידתית. בטיעוניה בדיון בערעור הוסיפה ב"כ המערערת כי קיים נגד המשיב תיק מב"ד נוסף, אשר ככל הנראה יוגש בו כתב אישום.

5. מנגד **טענה ב"כ המשיב** כי יש לדחות את הערעור ולהותיר את פסק הדין על כנו, שכן אין בו טעות מהותית או סטייה ניכרת ממדיניות הענישה הראויה. לטענתה, בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, קטינותו של נאשם כשלעצמה מקימה חריג לכלל של הרשעה לאחר הוכחת אשמה, ומחייבת לשקול מערכת שיקולים שונה בתכלית מזו הנהוגה בעניינם של בגירים. ב"כ המשיב הוסיפה כי שיקולי השיקום של הקטין נוגעים לא רק לעניינו הפרטי אלא מבטאים אינטרס ציבורי, במיוחד לנוכח השינוי המשמעותי באורח חייו של המשיב בתקופה האחרונה. היא הציגה מספר פסקי דין בעניינם של קטינים בהם הוחלט על דרכי טיפול גם במקרים של היעדר המלצה טיפולית של שירות המבחן, וביקשה ללמוד מהם לעניינו של המשיב.

6. ב"כ המשיב הוסיפה כי המשיב, יליד 2002, כיום כבן 20, ביצע את העבירות בהן הודה בגילאים 15 (ואף פחות מכך) עד 16.5, ומאז לא הוגשו נגדו כתבי אישום נוספים. לטענתה הדבר מצביע על השינוי שחל במשיב, על שיקום שעבר ועל כך שבית משפט קמא צדק בהחלטתו לתת אמון במשיב ולהימנע מהחתמת עתידו. היא ציינה כי המשיב נטל חלק במפגשים טיפוליים רבים, גם אם לא התמיד בהם, וכי מסגרות טיפוליות אלו הושפעו גם ממשבר הקורונה. הסניגורית הדגישה כי הנאשם אינו מנהל אורח חיים התמכרותי. הסניגורית טענה עוד כי להרשעתו של המשיב, גם כקטין, השפעה משמעותית על עתידו העלולה להוות מכשול בדרכו השיקומית. היא עמדה על הייחודיות בעניינם של קטינים ממוצא אתיופי והקשיים המיוחדים שלהם מול מערכות אכיפת החוק, וציינה את דו"ח ועדת פלמור בנושא מיגור הגזענות נגד יוצאי אתיופיה.

דיון והכרעה

7. בדיון שהתקיים ביום 13.2.22 החלטנו לבקש תסקיר עדכני של שירות המבחן.

בתסקיר מיום 29.3.22 נכתב כי מדובר בנער עם צרכים טיפוליים רבים שעד היום מיצה את תכניות הטיפול ברשויות הרווחה ולא שיתף פעולה עם שירות המבחן, גם בניסיון לגבש עמו תוכנית טיפול. צוין כי המשיב אינו מביע

תובנות ביחס לעבירות שביצע ומתקשה לקחת אחריות על מעשיו. לאור זאת הומלץ להרשיע את המשיב ולהטיל עליו מאסר על תנאי, שיהווה גבול חיצוני וברור למעשיו ולעבירות נוספות בעתיד. בנוסף הומלץ להותיר על כנם את הקנס והפיצוי שהוטלו על המשיב, אשר שולמו כבר על ידו.

8. ביום 12.5.22 התקיים דין משלים. ב"כ הצדדים חזרו והוסיפו על טיעוניהן. כמו כן שמענו את דבריו של מר רונן גלמידי מעסיקו של המשיב. לדבריו הוא מנהל המפעל בו מועסק המשיב, ובחר לשמש כמנהל ישיר של המשיב ולקחת אותו "תחת חסותו". מדבריו עלה כי המשיב מבצע את עבודתו בהצלחה ומתמיד בכך כבר במשך כשנה. הוא מתמיד בהגעה בשעה הנדרשת, ומגלה נכונות, רצינות ואחריות בביצוע תפקידו. מהדברים השתמע גם כי היחסים בינו לבין המשיב חורגים מגדר יחסי עובד ומעביד, וגלמידי משמש למשיב כדמות משמעותית, מחנכת ומקדמת.

9. בדיון זה הוצגו גם מכתבים מבנות משפחתו של המשיב.

אמו של המשיב כתבה כי היא חשה בשינוי לטובה שעבר בנה, המתבטא בין היתר בכך שהפסיק את התחברותו לחברה שלילית, שהובילה אותו לשתיית אלכוהול ומעשים שאינם בדרך הישר. כיום המשיב עלה על דרך המלך, הוא קם כל בוקר לעבודה ומעסיקו מרוצה ממנו. הוא אינו מעורב בעיות סמים ואלכוהול, עוזר בבית ומנחיל לאחיו הקטנים ערכים של התנהלות בדרך הישרה. האם ביקשה שלא להרשיע את המשיב ולא להכתים את עתידו, כדי לאפשר לו ללמוד, להתפתח ולהמשיך בדרך זו.

אחותו של המשיב היא סטודנטית לסיעוד. גם היא עמדה על השינוי שחל בחייו של המשיב, אשר גדל בשכונת מצוקה וחבר לחברה שלילית, אך עבר כברת דרך ארוכה והצליח לשקם את חייו ולבנות את עצמו. לדברי האחות הוא קם מידי בוקר לעבודה בקביעות ובהתמדה, בונה לעצמו שגרה, דואג לצרכיו הפרטיים כדי לא ליפול לנטל על הוריו, ונמצא יותר עם אחיו בבית. גם האחות ביקשה להימנע מהרשעת המשיב כדי לאפשר לו להמשיך בדרכו, ללמוד ולהתקדם ולא לפגוע בעתידו. האחות הוסיפה כי לתחושתה היא מהווה עבור אחיה מודל לחיקוי, בהיותה סטודנטית לתואר ראשון בסיעוד, ובשיחות ביניהם המשיב אף הוא הביע שאיפה להתקדם ולהצליח בחייו.

10. כידוע, בעניינם של קטינים מאפשר החוק (סעיף 24 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971) לקבוע את אשמו של קטין בביצוע עבירה מבלי להרשיעו. נפסק פעמים רבות כי

"...הלכה היא כי בבואו לבחון האם יש מקום להימנע מהרשעה בעניינו של קטין, על בית המשפט לאזן בין אינטרס הציבור וקיומה של הרתעה אפקטיבית, לבין נסיבותיו האינדיווידואליות ואפשרות שיקומו של הקטין, כאשר לאחרונים יינתן משקל יתר... עם זאת נפסק גם כי קטינות אינה יוצרת חסינות, וכן כי יש להתייחס לשיקולים נוספים כגון הרתעה, מניעה וגמול אל מול השאיפה לשיקום..." (ע"פ 5889/16 פלוני נ' מדינת ישראל (8.1.17), ראו גם ההפניות שם).

עוד נפסק כי

"... הנכונות להימנע מהרשעתם של קטינים רבה יותר מאשר בעניין בגירים, אשר לגביהם רק 'נסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן ביותר תצדקנה סטייה מחובת מיצוי הדין בדרך הרשעת העבריין' (ראו: ע"פ 2669/00 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד נד(3) 685, 690 (2000)). במסגרת החלטה בדבר הרשעתו של קטין, בית המשפט יביא בחשבון את: גילו של הנאשם

הקטין, את עברו הפלילי, את סיכויי שיקומו ואף את מהות העבירה ואת נסיבות ביצועה (ראו: ע"פ 9813/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (15.06.2017); ע"פ 8717/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (25.06.2017)) (ע"פ 2648/18 פלוני נ' מדינת ישראל (19.3.20)).

(ראו גם: ע"פ 2280/13 פלוני נ' מדינת ישראל (19.8.13) וע"פ 7993/10 פלוני נ' מדינת ישראל (22.7.13)).

11. הדברים אמורים ביתר שאת כאשר מדובר בעבירות שבוצעו על ידי המשיב בגיל כה צעיר. בית המשפט קמא כאמור התחשב בכך שלאחרונה המשיב השתלב במקום עבודה מסודר ולראשונה בחייו הוא עובד בעבודה קבועה ויומיומית. כאמור, מעסיקו של המשיב העיד בפניו כי המשיב מצליח בעבודתו וזוכה להערכה ואף לתשומת לב אישית במקום עבודתו. ממכתביו של אמו ואחותו של המשיב עולה כי המשיב עבר שינוי המתבטא לא רק בהשתלבות בעבודה אלא בהתנהלותו בכלל, ואף ביחס לבני משפחתו. ההליך בבית משפט קמא הוא ההליך הראשון והיחיד שהוגש לבית המשפט. כאמור, המעשים בוצעו בגיל צעיר ביותר. מאז ועד היום לא הוגשו נגדו כתבי אישום נוספים. אמנם ב"כ המערער ציינה כי קיים תיק מב"ד שככל הנראה קיימת כוונה להגיש בו ככתב אישום, אולם עד עתה הדבר לא נעשה.

12. אכן, שירות המבחן המליץ על הרשעתו של המשיב ובתסקיר תואר כי הוא נמנע מלשתף פעולה עם הליכים טיפוליים שהוצעו לו. עם זאת, המשיב סיים בהצלחה את תקופת הפיקוח שהוטלה עליו על ידי בית המשפט. זאת ועוד, אמנם המשיב לא שיתף פעולה עם הליך טיפולי, אולם בפועל החל בתהליך שיקום ובניה מחדש של חייו ואף זכה לסיוע מצד מעסיקו. בנוסף, המשיב שילם את הקנס והפיצוי שהוטלו עליו בבית משפט קמא. במקרים חריגים מעין זה יש להביא בחשבון, בצד ההליך הטיפולי הפורמלי, גם את התנהגותו ואורח חייו של המשיב.

13. ב"כ המערער טענה כי הרשעה כשלעצמה אינה צפויה למנוע מהמשיב להמשיך באורח חייו החיובי או לחסום את דרכו. אולם כשמדובר באדם צעיר שעתידי לפניו, ההרשעה עלולה לעמוד בדרכו של המשיב ולהגבילו באפשרויות התעסוקה. יתר על כן, לנוכח הזמן שעבר מאז ביצוע העבירות בגין הועמד לדין, אנו סבורים שיש בהימנעות מהרשעה כדי להעביר למשיב מסר חיובי ומחזק, ומקוים שיהיה בכך כדי לסייע לו להמשיך ולהתמיד בדרך הישר.

17. נוכח כל האמור החלטנו לדחות את הערעור.

המזכירות תשלח העתק פסק הדין לצדדים ולשירות המבחן.

ניתן היום, י' אב תשפ"ב, 07
אוגוסט 2022, בהעדר
הצדדים.

חגית מאק-קלמנוביץ, מרים ליפשיץ פריבס, שופטת מרדכי כדורי, שופט שופט